

2021/2179(INI)

25.4.2022

ADVIES

van de Commissie regionale ontwikkeling

aan de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

inzake het EU-actieplan voor de sociale economie
(2021/2179(INI))

Rapporteur voor advies: Niyazi Kizilyürek

PA_NonLeg

SUGGESTIES

De Commissie regionale ontwikkeling verzoekt de bevoegde Commissie werkgelegenheid en sociale zaken onderstaande suggesties in haar ontwerp-resolutie op te nemen:

1. benadrukt het cruciale belang van de ongeveer 2,8 miljoen sociale en solidaire ondernemingen in de EU, die werk bieden aan meer dan 13,6 miljoen mensen; wijst op hun bijdrage aan cohesie, sociale bijstand, het scheppen van kwaliteitsvolle banen, de circulaire economie, de bestrijding van armoede en ongelijkheid, het economisch herstel, maatregelen op maat voor kinderen en ouderen, actief ouder worden, de integratie van kansarme mensen, met name van personen met een handicap, de inclusie van migranten en vluchtelingen in de samenleving, gendergelijkheid, verbeteringen op het gebied van gezondheid en milieu, biodiversiteit en de strijd tegen klimaatverandering; merkt op dat de cruciale bijdrage van de sociale economie aan de toename van de arbeidsparticipatie en de vermindering van het aantal mensen dat met armoede en sociale uitsluiting wordt bedreigd, moet bijdragen tot de tenuitvoerlegging van de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten en de verwezenlijking van de bijbehorende kerndoelen voor 2030;
2. benadrukt dat de nabijheidseconomie en de sociale economie industriële ecosystemen zijn die tijdens de COVID-19-pandemie zware klappen hebben gekregen; merkt op dat veel entiteiten van de sociale economie tijdens de crisis van bij het begin een voortrekkersrol hebben gespeeld, onder meer door mondklappen te produceren, digitaal onlineonderwijs te ondersteunen, de meest kwetsbare mensen bij te staan en nabije hulp te bieden in plaatselijke gemeenschappen; benadrukt de rol van lokale en regionale overheden bij het bevorderen van de sociale economie en het verkleinen van sociale en economische verschillen om tegemoet te komen aan de behoeften van de gemeenschap, met name gezien de negatieve gevolgen van COVID-19 voor ondernemingen en de samenleving als geheel; wijst erop dat veel lokale kleine en middelgrote ondernemingen essentiële diensten hebben geleverd in regio's waar overheden niet over een optimaal functionerende infrastructuur voor sociale zorg beschikten; benadrukt dat de ontwikkeling van de sociale economie het volledige potentieel van ondernemingen en organisaties van de sociale economie moet benutten om voor een sterk economisch herstel te zorgen, ondernemerschap te ondersteunen en hoogwaardige banen te scheppen in alle regio's van de EU; verzoekt de Commissie een studie te laten uitvoeren naar de gevolgen van COVID-19 voor de sector van de sociale economie, met als doel de veerkracht en het reactievermogen van de sector te vergroten, met name bij soortgelijke crises in de toekomst;
3. is verheugd over het actieplan van de Commissie voor de sociale economie; steunt het voorstel van de Commissie voor een specifieke aanbeveling van de Raad in 2023 met als hoofddoel het beleid en de rechtskaders beter af te stemmen op de behoeften van entiteiten van de sociale economie; is van mening dat de inspanningen van de sociale economie moeten worden afgestemd op de huidige ondersteuning van de groene en digitale transitie; benadrukt dat het noodzakelijk is de circulaire economie in dit kader op te nemen en steunt voorstellen die gericht zijn op het verbeteren van sociale randvoorwaarden, met name op het gebied van belastingaangelegenheden,

overheidsopdrachten, staatssteun, toegang tot EU-programma's en overheidsfinanciering, met name middelen uit de EU-begroting die zijn toegewezen aan het cohesiebeleid;

4. wijst met name op de belangrijke rol van de fondsen van het cohesiebeleid, waaronder het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) en het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en het Cohesiefonds (EFRO-CF), bij de financiering van projecten op het gebied van de sociale economie; herinnert aan de specifieke doelstellingen van het ESF+ om de toegang tot werk te verbeteren voor alle werkzoekenden, met name voor jongeren, ook via de bevordering van zelfstandige arbeid en de sociale economie; wijst voorts op specifieke beleidsdoelstelling 4 van het EFRO-CF om een socialer en inclusiever Europa te ondersteunen door de doeltreffendheid en inclusiviteit van de arbeidsmarkten en de toegang tot hoogwaardige werkgelegenheid te verbeteren via de ontwikkeling van sociale infrastructuur en de bevordering van de sociale economie;
5. wijst erop dat het van essentieel belang is te zorgen voor een sterke band tussen de sociale economie en het proces van maatschappelijke en professionele re-integratie van kwetsbare personen op de arbeidsmarkt; is in dit verband van mening dat steun moet worden geboden en de voorwaarden moeten worden gecreëerd om nieuwe banen te scheppen in sociale ondernemingen, met name voor de meest kansarme personen op de arbeidsmarkt; is tevens van mening dat maatschappelijke re-integratie niet beperkt mag blijven tot arbeidsmarktmaatregelen die verband houden met werkgelegenheid, maar ook activiteiten moet inhouden die meer omvatten dan activeringsmaatregelen;
6. wijst erop dat naast de oprichting van nieuwe entiteiten van de sociale economie ook de voorwaarden moeten worden gecreëerd voor de verdere ontwikkeling en professionalisering van de reeds bestaande entiteiten; is in dit verband van oordeel dat het belangrijk is te streven naar de economisering van entiteiten, d.w.z. instrumenten te creëren om de economische activiteit van entiteiten die overwegend op sociaal gebied actief zijn aan te moedigen; is van mening dat deze aanpak bevorderlijk zal zijn voor de duurzaamheid van deze entiteiten, en de kans zal vergroten dat deze goed blijven functioneren wanneer ze niet langer gebruikmaken van overheidsfinancieringsprogramma's;
7. is van mening dat het actieplan gericht moet zijn op het versterken van de rechten van alle werknemers in de sociale economie, het waarborgen van de vrijheid van vereniging en het recht op collectieve onderhandelingen en het garanderen van alle arbeidsrechten, fatsoenlijke arbeidsomstandigheden, billijke lonen en sociale inclusie van kwetsbare personen, zoals erkend in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie; herinnert tevens aan het belang van overheidsdiensten voor het ondersteunen van de sociale economie en wijst erop dat de lidstaten en de EU moeten investeren in hun bestuurs- en overheidsdiensten;
8. benadrukt dat de ontwikkeling van de sociale economie op het gebied van sociale diensten uiterst belangrijk is; is van mening dat maatregelen op dit gebied op twee manieren moeten worden uitgevoerd, waarbij tegelijkertijd de capaciteit van entiteiten van de sociale economie om deze diensten te verlenen wordt ontwikkeld en de markt wordt opgebouwd door instrumenten tot stand te brengen die lokale en regionale overheden in staat stellen en aanmoedigen om met deze entiteiten samen te werken;

meent dat het in dit verband ook van bijzonder groot belang is sociale clausules op te nemen in overheidsopdrachten die door deze entiteiten worden uitgevoerd;

9. acht het noodzakelijk te voorzien in een afzonderlijk systeem van specifieke steun voor de sociale economie, dat rekening houdt met de specifieke kenmerken van deze sector, aangezien het een gebruikelijke praktijk is om de sociale economie uitsluitend op te nemen in systemen die gericht zijn op traditionele bedrijfsmodellen, hetgeen leidt tot marginalisering van dit gebied en uiteindelijk ondoeltreffend blijkt;
10. benadrukt dat het van belang is te zorgen voor diverse vormen van financiële steun, bestaande uit zowel terugbetaalbare als niet-terugbetaalbare instrumenten; wijst erop dat deze flexibiliteit met betrekking tot de beschikbare instrumenten beantwoordt aan de specifieke behoeften van de entiteiten, die aanzienlijk kunnen verschillen, en hen bijgevolg in staat stelt zich efficiënter te ontwikkelen;
11. wijst op het belang van de sociale economie voor plattelandontwikkeling en voor regio's die kampen met ernstige en permanente natuurlijke of demografische belemmeringen, zoals eilanden, ultraperifere, grensoverschrijdende en berggebieden, als katalysator voor de ontwikkeling van lokale hulpbronnen en voor het tegengaan van ontvolking, rekening houdend met het belang van deze actoren voor de ontwikkeling van de sociale economie in plattelands- en afgelegen gebieden en hun banden met stedelijke en peri-urbane gebieden, om zo bij te dragen tot een grotere sociale cohesie door middel van financiering op lokaal en regionaal niveau; is ingenomen met de maatregelen die zijn uiteengezet in de mededeling van de Commissie getiteld "Een langetermijnvisie voor de plattelandsgebieden van de EU"¹ en herhaalt dat aandacht moet worden besteed aan uitdagingen en kansen door innovatie in de sociale economie en sociale ondernemingen te bevorderen en door bedrijfsmiddelen in plattelands- en afgelegen gebieden te helpen bundelen, teneinde belanghebbenden in de sociale economie te ondersteunen bij innovatie, het scheppen van kwaliteitsvolle banen en sociale inclusie;
12. is verheugd dat veel lokale en regionale overheden reeds over ambitieuze strategieën en actieplannen beschikken om de sociale economie te bevorderen; erkent de noodzaak om capaciteit op lokaal en regionaal niveau op te bouwen en tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van grensoverschrijdende organisaties van de sociale economie, met name in plattelands-, eiland- en afgelegen gebieden; verzoekt de lidstaten de ontwikkeling van regionale strategieën voor de sociale economie aan te moedigen in alle regio's en financiële middelen toe te wijzen op basis van lokaal vastgestelde prioriteiten; dringt er bij de Commissie op aan een overzicht te publiceren van de diverse bestaande rechtsvormen van de sociale economie in Europa, zodat lokale en regionale overheden zich hierop kunnen richten bij de voorbereiding van hun strategieën;
13. verzoekt de Commissie cursussen voor een leven lang leren voor werknemers in de sociale en solidaire economie aan te moedigen en te bevorderen, onder meer door de belangrijke rol te benadrukken die de sociale economie kan spelen bij de digitale transitie, met name door digitale geletterdheid te bevorderen; verzoekt de lidstaten in dit verband projecten te bevorderen en hun steun voor plattelands- en afgelegen gebieden

¹ COM(2021)0345.

op te voeren; benadrukt dat het van belang is onderwijs en opleiding met betrekking tot ondernemerschap in diverse vormen van de sociale economie te bevorderen op alle onderwijsniveaus, als belangrijke motor van economische en sociale ontwikkeling in Europa;

14. herinnert eraan dat de sociale economie een manier vormt om stedelijke uitdagingen, waaronder het risico op discriminatie, armoede, ongelijkheid en sociale uitsluiting, op te lossen door middel van een bottom-upbenadering; dringt erop aan dat financiering op het lokale niveau wordt gericht, met inbegrip van stedelijke gebieden;
15. herinnert eraan dat de loonkloof tussen mannen en vrouwen in de EU 14,1 % bedraagt en dat ongeveer 24 % daarvan verband houdt met de oververtegenwoordiging van vrouwen in relatief laagbetaalde sectoren, zoals de zorg, de gezondheidszorg en het onderwijs; wijst op het effect van onbetaalde zorgtaken op de loonkloof tussen mannen en vrouwen; merkt op dat vrouwen in veel gevallen zowel werken als zorgtaken verrichten, terwijl 80 % van alle zorg in de EU wordt verleend door (onbetaalde) mantelzorgers en 75 % van hen vrouwen zijn; is van mening dat organisaties van de sociale economie met toegang tot EU-financiering een voortrekkersrol kunnen spelen om gendergelijkheid aan te pakken; verzoekt de Commissie om in de komende Europese zorgstrategie een duidelijke rol toe te kennen aan de sociale economie;
16. is van mening dat het actieplan vergezeld moet gaan van instrumenten voor effectbeoordeling; verzoekt de Commissie bijgevolg haar mechanismen voor monitoring en ondersteuning van het beleid inzake de sociale economie te versterken, met inbegrip van de verzameling van naar gender uitgesplitste statistische gegevens; verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat gendergelijkheid in dit actieplan wordt geïntegreerd en dat specifieke aandacht wordt besteed aan het bevorderen en ondersteunen van door vrouwen geleide organisaties van de sociale economie, door middel van eerlijke en inclusieve toegang tot financiering; merkt op dat de lidstaten streefcijfers en doelstellingen moeten vaststellen en een raadplegingsproces moeten organiseren met relevante actoren van de sociale economie en lokale en regionale autoriteiten, in overeenstemming met het partnerschapsbeginsel; benadrukt het belang van de participatieve en democratische beginselen van de sociale economie en verzoekt de Commissie en de lidstaten te zorgen voor een versterking van participatieve benaderingen in steunprogramma's en financieringsmogelijkheden voor de sociale economie;
17. verzoekt de Commissie om bij de burgers het bewustzijn over het actieplan voor de sociale economie te vergroten door middel van campagnes en informatiesessies; beveelt de Commissie aan jaarlijks een Europese hoofdstad van de sociale economie te kiezen als onderdeel van een inclusief en transparant proces waarbij de relevante Europese instellingen, met name het Europees Parlement, het Comité van de Regio's en het Europees Economisch en Sociaal Comité, worden betrokken;
18. is ingenomen met het voornemen van de Commissie om een nieuwe unieke EU Social Economy Gateway op te zetten; dringt er bij de Commissie op aan om tegelijk een oproep tot het indienen van voorstellen te doen voor de oprichting van Europese contactpunten voor de sociale economie, teneinde de toegang tot EU-financiering voor sociale ondernemingen te vergemakkelijken, het belang van capaciteitsopbouw en

interregionale samenwerking te bevorderen en de zichtbaarheid van projecten die in het kader van de cohesiefondsen worden ondersteund te vergroten;

19. vestigt de aandacht op het feit dat de algemene groepsvrijstellingsverordening² zodanig moet worden verbeterd dat de de-minimisdrempel wordt verhoogd en de regels in verband met steun voor sociale ondernemingen, toegang tot financiering, opleiding en capaciteitsopbouw worden versoepeld; is voorstander van een echte herziening van de procedure voor overheidsopdrachten door er sociale en milieuvorwaarden in op te nemen; is ervan overtuigd dat een betere toegang tot publieke en particuliere mogelijkheden de huidige financieringskloof kan verkleinen, en verzoekt de Commissie groene en maatschappelijk verantwoorde overheidsopdrachten te blijven bevorderen bij EU-overheden, aangezien dit een essentieel instrument is om de transparantie van openbare aanbestedingen te vergroten, corruptie uit te bannen, de concurrentie en deelname van sociale ondernemingen van alle omvang aan overheidsopdrachten te stimuleren en maatschappelijk verantwoorde bedrijfspraktijken te bevorderen; wijst er voorts op dat deze procedure voor overheidsopdrachten een belangrijke rol zal spelen bij de uitvoering van de nationale herstel- en veerkrachtplannen; dringt er bij de lidstaten op aan het gebruik van sociale clausules in hun aanbestedingsprocedures te bevorderen; benadrukt dat ervoor moet worden gezorgd dat openbare aanbestedingen niet uitsluitend op basis van de prijs worden gegund, onder meer door een correcte tenuitvoerlegging van de bestaande Richtlijn 2014/24/EU³ betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en Richtlijn 2014/25/EU⁴ betreffende het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten; is ingenomen met de doelstelling van het actieplan om te zorgen voor een versterking van de inspanningen van de Commissie om het bewustzijn hierover te vergroten, de uitwisseling van goede praktijken te bevorderen en zowel ambtenaren die zich bezighouden met openbare aanbesteding als entiteiten van de sociale economie op te leiden in het gebruik van aanbestedingsprocedures en concessieprocedures om doelstellingen van het sociaal beleid te verwezenlijken;
20. beveelt aan de reikwijdte van het Europees netwerk van regio's voor de sociale economie uit te breiden om nieuwe regionale en lokale partnerschappen te versterken, met name om de digitale en groene transitie in gebieden te stimuleren.

² PB L 187 van 26.6.2014, blz. 1.

³ PB L 94 van 28.3.2014, blz. 65.

⁴ PB L 94 van 28.3.2014, blz. 243.

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	21.4.2022
Uitslag eindstemming	+: 36 -: 4 0: 0
Bij de eindstemming aanwezige leden	Matteo Adinolfi, François Alfonsi, Pascal Arimont, Adrian-Dragoş Benea, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Erik Bergkvist, Stéphane Bijoux, Rosanna Conte, Rosa D'Amato, Christian Doleschal, Raffaele Fitto, Chiara Gemma, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Ondřej Knotek, Elżbieta Kruk, Joachim Kuhs, Nora Mebarek, Martina Michels, Alin Mituţa, Dan-Ştefan Motreanu, Andželika Anna Mozdżanowska, Niklas Nienab, Andrey Novakov, Younous Omarjee, Alessandro Panza, Tsvetelina Penkova, Caroline Roose, André Rougé, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Valdemar Tomaševski
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Álvaro Amaro, Josianne Cutajar, Mónica Silvana González, Stelios Kypouropoulos, Jan Olbrycht, Bronis Ropè, Yana Toom

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

36	+
ECR	Raffaele Fitto, Elżbieta Kruk, Andželika Anna Mozdżanowska, Valdemar Tomaševski
ID	André Rougé
NI	Chiara Gemma
PPE	Álvaro Amaro, Pascal Arimont, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Christian Doleschal, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Stelios Kypourouopoulos, Dan-Ştefan Motreanu, Andrey Novakov, Jan Olbrycht
Renew	Stéphane Bijoux, Ondřej Knotek, Alin Mituța, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Yana Toom
S&D	Adrian-Dragoş Benea, Erik Bergkvist, Josianne Cutajar, Mónica Silvana González, Nora Mebarek, Tsvetelina Penkova
The Left	Martina Michels, Younous Omarjee
Verts/ALE	François Alfonsi, Rosa D'Amato, Niklas Nienäb, Caroline Roose, Bronis Ropė

4	-
ID	Matteo Adinolfi, Rosanna Conte, Joachim Kuhs, Alessandro Panza

0	0

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding